

De maand maart

Maandkalender

De maand maart staat in het teken van de paringen met de voorbereiding en nazorg als net zo belangrijke aandachtspunten. Op dit moment bent u volop met de aanloop bezig en hoopt u de dieren slank tot vol-slank maart in te loodsen. Het wegen van dieren is daarbij een goed hulpmiddel en het maakt u extra bewust van dit proces. Met de Body Score geeft u een individuele beoordeling, gebaseerd op grootte en gewicht. Gericht naar een BS van 2 (of 2+) voeren verlaagt het aandeel te lichte (BS 1) en te zware dieren (BS 3+ of 4) en verbetert het fokresultaat.

Paarsysteem en omstandigheden

Het belang van het aantal paringen bij afparen is vaak beschreven, steeds vinden we een significant hoger aantal pups wanneer 2 paringen verricht zijn ten opzichte van 1 paring, vooral bij jonge teven. Sinds 3 jaar hebben we echter in het project 'erfelijkheid lichaamslengte nertsen' een opvallend resultaat gezien. In dat project is lijnparing toegepast met een 1-8 systeem voor jonge teven en 1-1 voor oude teven. In dit systeem waren meer 1-paringen maar het worpresultaat van deze teven was beter dan van teven met 1-paring bij lijnparing. De verklaring ligt mogelijk in het minder aantal (wisselende) contacten.

Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Kenniscentrum Pelsdierenhouderij
Edelveen te Ederveen

De 1-8 paring bij oude teven leverde een beter resultaat op in 2016, maar in 2017 liepen we tegen een probleem aan: de

teven wilden zich niet laten herparen op dag 8. Slechts 45% had een 2e paring, maar het worpresultaat van de teven met 1-paring was net zo goed als van teven die 1-1 waren gepaard. In 2016 starten we op 7 maart, in 2017 op 11 maart met 1-8. Mogelijk speelt bij nertsen ook een optimum datum in de maand dat ze bronstig worden en een eisprong kunnen produceren. De achtergrond voor een 1-8 paring komt uit de zeugenhouderij. Daar worden zeugen met veel gewichtsverlies (spekdikte) niet de 1e maar de 2e eisprong bevrucht. De 1e eisprong gaat dan verloren omdat die was 'beschadigd' door het gewichtsverlies. Bij nertsen lijkt dit ook te spelen en door de teven 1-8 te paren maken we gebruik van de 1e en 2e eisprong. De invloed van de ELISA-waarde van de reu is de laatste jaren in beeld gekomen.

Dit volgt ook uit de projecten met lijnparing. De teven welke gepaard zijn door reuen met een ELISA-waarde van 4-5 hadden significant minder pups en meer teven zonder worp, vooral als de teef ook een ELISA-waarde van 4-5 had. Probeer geen combinaties van hoge ELISA-waarden te paren, die pakken teleurstellend uit. gebruik bij voorkeur alleen reuen met ELISA-waarde 0-3.

Het bijlichten na de paarperiode heeft ieder jaar een hoger fokresultaat (+0,2 pup/ingezette teef). Die aanpassing is zeker te overwegen. Wij hebben de nertsen 18 uur licht verstrekt vanaf 21 maart. Op 20 april was bijlichten niet meer nodig.

Met lijnparing (LP, projecten lichaamslengte) scoren we al 3 jaar op rij een evengoed of beter worpresultaat dan de teven met kruisparing (XP). We hadden blokken van 1 reu met 8 teven (2015 & 2016) of met 6 teven (2017). Het worpresultaat, LP versus XP, in 2015 was 6,7 versus 6,2, in 2016 5,9 versus 6,0 en in 2017 6,3 versus 6,0. Door toepassen van lijnparing kunnen belangrijke genetisch gebonden factoren beter doorgegeven worden. Bij lijnparing kunnen teven, welke zich niet laten (her) paren wel door een andere reu gepaard worden. Op die manier de paarperiode inrichten zal tot 75% teven met lijnparing kunnen leiden tot een goed worpresultaat.

Beoordelen gezondheid

Tijdens de aanloop zullen uiterlijke kenmerken van de dieren de gezondheidsstatus aangeven. Een ruwe vacht, gele voetzolen, voerresten, kleur van de mest, blijven liggen tijdens voeren enz. zijn aanleidingen om de dieren nader te bekijken. Een goede vruchtbaarheid uit zich alleen bij gezonde dieren. Bedenk daarbij dat wanneer een aantal dieren bv. gelige voetzolen heeft (vervette lever), veel andere dieren hier ook 'tegenaan zitten'. Een behandeling zoals bv. met FLS verdient dan ook over alle dieren uitgevoerd te worden. De lever is het grootste orgaan en heeft een invloed op de vruchtbaarheid, een gezonde lever is gewenst. Dan past een behandeling t.b.v. de gezondheid prima net voor de paarperiode.

Voeren

Flushen is een beproefde methode om een grotere eisprong te verkrijgen. De

krachtige, grotere voeropname zorgt voor een grotere eisprong. Om de nertsen te kunnen flushen, moeten ze wel de 'ruimte' hebben; slanke, actieve dieren kunnen het hebben, zware, slome dieren niet. Tijdens en na de paarperiode moeten de dieren weer op onderhoudsniveau gevoerd worden.

Het voerniveau is een belangrijk item, ook voor de reuen. Deze moeten zo gevoerd worden dat ze rustig zijn met het paren. Te veel voer maakt ze lui en reuen die niet willen paren moeten wat teruggehouden worden in de voergift. Als de reu op gang is, kan er naar eetlust gevoerd worden. Uit Deens onderzoek blijkt dat de voeropname van de reuen na 9 tot 10 dagen zakt en dat dan lichaamsreserves aangesproken wor-

den. Die moeten er wel zijn, anders werkt dat nadelig voor het paarresultaat.

Teven moeten tussen en net na de paring tot de innesteling van de bevruchte eicellen boven onderhoudsniveau gevoerd worden, wat 15-20 gram hoger is dan het voerniveau vóór het paren. Na de innesteling dient de voergift met 15-20 gram verhoogd te worden. Een voergift onder onderhoudsniveau is erg schadelijk. Een nerts zal in de eerste helft van dracht, om vermagering te voorkomen, de eigen vruchten (pups in ontwikkeling) 'opeten', wat resorberen wordt genoemd. Wij voeren de teven, na het paren, niet minder dan 165 gram, behalve de zwaardere teven. We trachten een groei in de drachtperiode te realiseren wat het beste fokresultaat geeft. Voeren in de innestelen paarperiode is bepalend voor het fokresultaat en daardoor heel belangrijk.

Gebruik de juiste dieren

We weten nu dat lichaamslengte in grote mate de pelslengte bepaalt en dat lichaamslengte sterk erfelijk is! Bouw uw fokbestand op met de mooiste en langste dieren, want dat zijn de dieren met het hoogste rendement.

In deze editie het jaaroverzicht van de projecten van Edelveen in 2017. We hebben weer veel onderwerpen opgepakt en uitgediept voor u.

Een ieder een goede paarperiode toegewenst

